

Posudek bakalářské práce Filipa Koryty Nespisovné jazykové prostředky a kultura mluveného projevu rozhlasových moderátorů

K volbě tohoto mediálního tématu autora přiměla záliba v mluvených projevech, v rétorice, jak přiznává v Úvodu, a rovněž i několikaletá praxe ve školním rozhlase. Domnívám se, že cíl práce – zjistit, do jaké míry užívají moderátoři ve svých komunikátech nespisovné prostředky, byl splněn. Autor svoje šetření zaměřil na komerční rozhlasové stanice Rádio Impuls, Evropa 2, Frekvence 1 a další.

Práce je rozdělena na část teoretickou, v níž se autor náležitě věnuje všem otázkám, jež jsou jako teoretické východisko ke zpracování této problematiky nezbytné, část metodologickou, kde představuje metody svého výzkumu, a praktickou, v níž se vyrovnává s výsledky šetření korespondujícími s cílem práce a s hypotézami. S nimi operuje v textu na několika místech (s.21-4.ř., s.22-7.ř. zdola, s.45-4.odst.), avšak není zřejmé, kolik jich pro své šetření vyslovil a jak přesně jsou zformulovány, chybí zde tedy jejich přehledný výčet, stejně jako závěrečné souhrnné vyhodnocení jejich platnosti.

Nutno ocenit, že se autor v zájmu požadavku objektivity výsledků, k nimž chtěl dospět, nespokojil s jednou či dvěma výzkumnými metodami, nýbrž své šetření koncipoval šířeji – platnost získaných údajů ověřil dokonce pěti metodami, z nichž za stěžejní považuje spolu s metodou excerpce metodu „pozorování auditivního charakteru“, tedy zachycení jazykového materiálu na základě poslechu komerčních rozhlasových stanic.

Shromážděné výrazy byly podrobeny analýze z hlediska jejich příslušnosti k jednotlivým jazykovým rovinám. Autor zde prokazuje dobrou orientaci v jazykovém systému, sledované typy nespisovných jazykových prostředků správně identifikuje a komentuje jejich fungování. Celkově je výzkum pojat velmi důkladně, ať už jde o zadání dotazníku respondentům čtyř věkových kategorií a jeho vyhodnocení, či o realizaci rozhovorů s moderátory komerčních rozhlasových stanic.

Autor svým výzkumem potvrdil předpoklad, že projevy rozhlasových moderátorů vykazují výrazné stopy nespisovnosti, a to ve všech jazykových rovinách. Tento stav je determinován řadou faktorů, na něž je v práci poukázáno. Ten zásadní je přesně formulován v Závěru, totiž že „se rozhlasová produkce postupem času stává více otázkou zábavy“ a zde „můžeme sledovat příčinu uvolněnějšího slovníku českých moderátorů znamenající pochopitelně pronikání substandardních výrazů do sféry publicistického funkčního stylu“.

Bakalářská práce má výbornou úroveň – autor prokazuje nejen zaujetí pro zvolenou problematiku, ale rovněž odbornou erudici, projevující se v bohaté slovní zásobě a stylové vytríbenosti, díky níž dokáže velmi přesně vyjádřit skutečnost ve sledovaných souvislostech. Poznamenejme jen, že se autorův slovník místy ocitá pod vlivem normy právě publicistické stylové oblasti (*vyřkneme výzkumné otázky, mnoho moderátorů nemá potuchy, zářné parodování, hláška* atd.).

Připomeňme, že nelze přijmout tvrzení, že „spisovnou češtinu lze dělit do tří vrstev, které nazýváme neutrální, knižní (archaická) a hovorová“. Kapitola 3.5.2 (s.34), jež je věnována výplňovým slovům, by měla být nazvána jinak než „Výrazy bez větnečlenské platnosti“, neboť jimi jsou systémově vždy předložky, spojky a částice. Nelze přijmout spojení ekvivalentních lexémů „hypotézy a domněnky“ (s.19, 6.ř.). Dále doporučuji užívat pojmenování *rozhlas* namísto hovorového *rádio*.

Pouze několik drobných připomínek lze mít ještě ke gramatické stránce. Na s.11 (1.ř. kap. 1.3) je chybně užit tvar vztažného zájmena, na s.11 (9.-10.ř.) najdeme poněkud nesrozumitelnou výpověď – „jazykovými prvky dialektů označujeme dialektismy“, na s.20 (2.-3.ř. kap.2.3) je vlivem nadbytečného zvrtného zájmena *se* porušena větná stavba (i druhá část této výpovědi je formulována neobratně). Z hlediska pravopisného je práce bezchybná, výjimku tvoří pouze opomenutí čárky před „či“ na s.21, 2.ř. (jde o poměr vylučovací) a před

„či dokonce“ na s.21, 5.ř. (jde o poměr stupňovací). Chybějící „d“ ve slově *substandardní* (s.45, 4.ř. zdola) považuji za překlep.

Domnívám se, že bakalářská práce Filipa Koryty, která byla již prezentována ve fakultním kole SVOČ, obohacuje poznání současné publicistiky a je příkladem poměrně vzácného přístupu příslušníka studentské generace k otázce péče o mluvený projev, jeho kulturu a čistotu.

Navržený klasifikační stupeň: **v ý b o r n ě**.

PhDr. Zdeněk Suda, CSc.
vedoucí diplomové práce

Rokycany 20. 5. 2013